

Vlaams
Parlement

vergadering **C41 – CUL4**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 26 oktober 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het e-boekplatform - 2483 (2009-2010)	3
Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de werking en financiering van het Fonds Pascal Decroos - 257 (2010-2011)	6
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over reclamespots voor een religieuze stroming op MTV - 335 (2010-2011)	11

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Ingrid Lieten, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het e-boekplatform - 2483 (2009-2010)

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, geachte leden, minister, in maart 2010 maakten minister Schauvliege en uzelf bekend in het kader van Innovatief Aanbesteden 500.000 euro te zullen investeren in een e-boekplatform, dat Vlaamse boeken via e-readers toegankelijk kan maken.

Met de intrede van de digitalisering worden reeds heel wat zaken via digitale weg geraadpleegd. In de toekomst zullen boeken ook steeds meer digitaal worden gelezen, als de geschikte dragers ingeburgerd raken: denken we maar aan de iPad en andere mogelijkheden. Met dit initiatief wilt u ervoor zorgen dat we de digitale boot niet missen en Vlaamse boeken ook een plaats geven in het toegankelijke aanbod aan e-boeken. Met de investering in een e-boekplatform moet via digitale media de inhoud van Vlaamse boeken, zowel fictie als non-fictie, toegankelijk worden. Minister, u hebt daarover het volgende verklaard: “Op zo’n platform moeten digitale boeken bewaard, verkocht en ontleend kunnen worden en moet de burger ook met een degelijke zoekmachine door het uitgebreide aanbod kunnen zoeken.”

Dit project, waarmee de Vlaamse Regering op de kar van innovatie en digitalisering springt, kan aan bepaalde doelgroepen – denken we maar aan slechtzienden en minder mobiele mensen – een belangrijke hulp bieden om boeken te lezen, mits de juiste infrastructuur.

Ik wil ook even de link leggen naar de hoorzitting over geletterdheid en letteren die vorige week plaatsvond in de commissie Cultuur. Mijn vraag was al iets vroeger ingediend. Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van het e-boekplatform? Is het momenteel reeds mogelijk om via het e-boekplatform boeken te lenen of te kopen? Indien niet, welke timing wordt vooropgesteld? Komt er ook een sensibiliseringscampagne om lezers, en zeker bepaalde doelgroepen, met het e-boekplatform vertrouwd te maken?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, ik zal eerst de methodologie en de doelstellingen toelichten, om vervolgens te komen tot een stand van zaken.

Door middel van het innovatief aanbesteden gaat de Vlaamse overheid op zoek naar innovatieve oplossingen voor een aantal sociaal-economische problemen of naar een innovatieve aanpak om de kwaliteit van haar dienstverlening te vergroten. Het is de bedoeling partners te zoeken die mee de oplossing zullen genereren. Innovatief aanbesteden veronderstelt dan ook dat er nog geen adequate oplossing voorhanden is, die we kunnen beschrijven in lastenboeken en waarbij we de markt laten spelen, of dat de Vlaamse overheid alleszins nog niet op de hoogte is van het bestaan van een dergelijke oplossing.

Bij het innovatief aanbesteden voert de Vlaamse overheid dan ook een dialoog met de aanbodzijde, zoals bedrijven, maar ook kennisinstellingen, om het aanbod te leren kennen. Op grond van de bevindingen die daaruit resulteren, kan de overheid beslissen welke verdere stappen ze zal nemen. Ze kan bijvoorbeeld beslissen om onderzoek en ontwikkeling te stimuleren om voor haar noden een oplossing op maat te bieden of, indien de gewenste innovatieve diensten of producten wel al door de markt kunnen worden aangeboden, kan ze beslissen om een procedure met vergelijkende basis uit te schrijven voor de aankoop ervan.

Die voorafgaande consultatie en dialoog zijn dus wel belangrijk, om te zien of er een oplossing aanwezig is op de markt. Meer informatie vindt u ook op de website www.innovatiefaanbesteden.be/juridisch. Daar vindt u ook heel die redenering.

In dit dossier gebeurt de marktverkenning in het kader van het Innovatieplatform. Op dat platform articuleert de aanbestedende overheid haar behoefte aan innovatieve oplossingen voor belangrijke problemen. Er wordt een probleem geschetst en aan de markt wordt gevraagd daar een antwoord op te bieden. Op het platform maakt de overheid ook haar verwachtingen en aankoopintenties bekend. Het Innovatieplatform genereert dan informatie, de omschrijving van de stand van de techniek inclusief, die het de overheid mogelijk moet maken keuzes te maken. Ofwel is er het inleiden van een precommercieel aanbestedingstraject, dus een onderzoek- en ontwikkelingstraject; ofwel wordt de procedure opgestart voor de toekenning van subsidies aan een organisatie die dat zou kunnen ontwikkelen; ofwel wordt er gewoon een commerciële aanbesteding gedaan.

Na de marktverkenning komt de fase van de precommerciële aanbesteding zelf, die meestal 12 à 18 maanden duurt. Indien na de marktverkenning blijkt dat de gewenste producten of diensten nog moeten worden ontwikkeld, dat ze dus nog niet op de markt aanwezig zijn, kan de overheid overgaan tot die precommerciële aanbesteding, onder de vorm van een opdracht voor Onderzoek en Ontwikkeling (O&O). Met een precommerciële aanbesteding beoogt de overheid natuurlijk deel te nemen aan het ontwikkelingsrisico. Dat is immers de bedoeling. Dit moet nog worden ontwikkeld. De overheid vraagt het te ontwikkelen en zal dus een deel van het risico dragen van die technologische innovatie, daar waar de vrije markt het antwoord nog niet heeft geformuleerd. Daarnaast laat de precommerciële aanbesteding de overheid ook toe kennis en toegang te verwerven tot innoverende technologie die ook een oplossing biedt voor haar eigen behoeften.

Na de marktverkenning en/of het traject van de precommerciële aanbesteding zullen de ter zake bevoegde overheden kunnen overgaan tot het opstarten van een commerciële aanbesteding voor die gewenste werken, leveringen of diensten. De overheid volgt hiermee dan wel de regelgeving met betrekking tot overheidsopdrachten, namelijk de wet van december 1993. Die marktverkenning wordt georganiseerd door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) zelf. De precommerciële en commerciële aanbestedingen worden georganiseerd door de bij het project betrokken overheden, al dan niet samen met het IWT.

Dat zijn de basisprincipes van het innovatief aanbesteden. Nu kom ik tot het dossier van het e-boekplatform. Momenteel bevindt dat zich in de fase van de marktverkenning. In maart heb ik samen met minister Schauvliege de intentie van het e-boekplatform aangekondigd. Voor de Vlaamse overheid heeft het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media de vzw Bibnet aangesteld om op te treden als aanbestedende overheid. Omwille van de noodzakelijke voorwaarde om de rechthebbenden, in casu de uitgevers, mee te kunnen krijgen om tot een e-boekaanbod te komen, werd ook Boek.be nauw betrokken bij de analyse van voorwaarden en mogelijkheden van een dergelijk Vlaams e-boekplatform.

Op 21 april werd het Innovatieplatform voor het e-boekplatform gelanceerd. Bij die lancering op Medianet Vlaanderen waren een zestigtal bedrijven of organisaties vertegenwoordigd door een zeventigtal personen. Ondertussen zijn een honderdtal mensen ingeschreven op het webplatform. Het Innovatieplatform wordt ondersteund door een procesmanager, die is aangesteld door het IWT.

In de huidige fase worden zowel markt als beoogde eindfunctionaliteit bevestigd op hun voorwaarden, mogelijkheden en beperkingen. Deze verkenningsfase moet uitmonden in een innovatiemasterplan op basis waarvan de precommerciële fase aanvangt. Het Vlaams e-boekplatform verwacht het masterplan af te ronden in november dit jaar. Om een 360 gradenexploratie meer te structureren, identificeerde de procesmanager vier sporen voor de bevestiging: businessmodellering, gebruikersinzichten, technologie en content.

Een aantal workshops rond gebruikersinzichten toonden aan dat er heel wat technologisch innovatiepotentieel aanwezig is om een Vlaams e-boekplatform met meerwaarde uit te bouwen. De verkenning van dit onderwerp geeft aan dat we ons moeten voorbereiden op het

lezen van een nieuw soort boeken: de multimediboeken, die een heel nieuwe manier van lezen inluiden.

De meeste inspanningen gingen tot nu toe naar het verkennen van de mogelijkheden op het vlak van businessmodellering. In een aantal vergaderingen met boek.be, uitgevers en bibliotheekvertegenwoordigers werd de impact van e-boeken op de waardeketen onderzocht. Onder begeleiding van een consultant van het Interdisciplinair Instituut voor Breedband-technologie (IBBT) werd tot een algemene consensus gekomen over de inhoud en representatie van de gestileerde waardeketen.

Het Innovatieplatform wordt op 27 oktober 2010 afgesloten met een samenvattend slotevenement en de mogelijkheid voor geïnteresseerde bedrijven om kort toe te lichten wat hun visie op het e-boekplatform is. Kort daarop zal beslist worden of en hoe de volgende stap in het Innovatief Aanbesteden zal worden genomen.

Vandaag is het Vlaams e-boekplatform er nog niet en via dit platform zijn dus ook geen titels te koop of te leen. In het kader van het Innovatief Aanbesteden komen we hopelijk tot een piloot waarbij lenen en kopen mogelijk is voor een beperkte gebruikersgroep. Wat de piloot kan of mag inhouden, wordt geheel binnen het Innovatief Aanbesteden bepaald.

Bibnet en boek.be hopen een e-boekplatform in een eerste fase zo snel mogelijk in productie te kunnen nemen. Indien het proces Innovatief Aanbesteden verder wordt afgerold, kan ten vroegste in 2012 de aanbesteding door een VEP gegund en in productie genomen worden. In afwachting is er wel in de website voorzien door boek.be waar e-boeken kunnen worden aangekocht: www.e-boek.org.

Eindgebruikers zullen slechts onrechtstreeks gebruik maken van het e-boekplatform. Het e-boekplatform is immers vergelijkbaar met een infrastructuur zoals een haven en kan dus niet vergeleken worden met een webwinkel. Eindgebruikers zullen via hun boekhandel of lokale bibliotheek en binnen het dienstenpakket van deze actoren in contact gebracht worden met elektronische en multimediboeken. Het e-boekplatform zal boekhandel en openbare bibliotheek ondersteunen, maar uiteraard niet vervangen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister, dat is een serieuze boterham aan informatie. Ik dank u daarvoor.

Het antwoord is langer dan ikzelf had verwacht. Dat doet deugd. Dat betekent dat u deze zaak op de voet volgt, waarvoor dank. Ik zeg dat niet in de eerste plaats voor mezelf. Ik neem nog altijd liever een echt boek ter hand. Maar in mijn eigen vriendenkring zijn er een aantal mensen die minder mobiel zijn en, helaas, ook blind. Die mensen zult u gelukkig maken door hoop te geven voor de toekomst.

U hebt het over een masterplan voor november van dit jaar. Het is dus misschien in de loop van volgende week of de week daarna dat we daarover meer mogen verwachten. Mogen we experimenten verwachten in de loop van 2011?

Minister Ingrid Lieten: Dat is wel de bedoeling.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de werking en financiering van het Fonds Pascal Decroos - 257 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, minister, collega's, het Fonds Pascal Decroos werd indertijd in het leven geroepen om kwaliteitsvolle onderzoeksjournalistiek te bevorderen. Dat fonds moet in de eerste plaats steun bieden aan journalistieke projecten die buiten de dagelijkse opdrachten van de journalisten vallen, projecten die verder gaan dan de reguliere verslaggeving als het ware. Het gaat om werkbeurzen die kunnen worden verleend aan individuele journalisten die een specifiek project willen aangaan dat vrij grote kosten met zich meebrengt en bovendien tijdrovend van aard is. Die projecten hebben nood aan extra financiële middelen buiten de reguliere werking van redacties.

Om haar opdracht te vervullen, doneert de Vlaamse overheid sinds 2006 jaarlijks 250.000 euro aan het fonds. In 2009 werd dit bedrag verdubbeld tot een half miljoen euro, maar de begroting van 2010 voorzag opnieuw in 250.000 euro, of 251.000 euro om precies te zijn. Daarbij komt, als ik het goed voor heb, dat de besparingsregel van 5 percent niet werd toegepast, maar dat die elders binnen de begroting werd gevonden. Minstens de helft van dit bedrag dient om werkbeurzen aan individuele journalisten aan te bieden. De overige middelen worden aangewend om de werking van het fonds te verzekeren, studiedagen te organiseren, enzovoort.

Om een beurs te krijgen van het fonds dient de aanvrager een bepaalde procedure te doorlopen, waarbij hij of zij een jury moet overtuigen van het project. Dat gebeurt via een specifiek aanvraagformulier met een aantal vaststaande criteria. Het budget dat beschikbaar is, wordt binnen een werkjaar over vier enveloppen verdeeld, zo staat te lezen op de website: één enveloppe per kwartaal, en per kwartaal worden de enveloppen dan verdeeld over de door de jury goedgekeurde aanvragen. Belangrijk om weten is ook dat indien een enveloppe niet of niet volledig kon worden besteed binnen één kwartaal, het geld overgeheveld wordt naar de volgende periode.

Het was dan ook vreemd te lezen op de website van het fonds, dat “het budget voor 2010 wegens het groot aantal kwaliteitsvolle inzendingen reeds in drie zittijden verdeeld werd.” De vierde evaluatie voor dit jaar werd dus geschrapt. De volgende zittijd is vastgesteld voor begin 2011, maar het zou wel eens later kunnen worden.

Eenvoudige logica leert ons dus dat binnen de eerste drie kwartalen het budget werd overschreden en dat is toch wel vreemd. Ik vraag me dan ook af of hier een rationele verklaring voor te vinden is. Hoe komt het dat het fonds plotseling zijn hele budget in drie maanden opsoupeert? Het gevolg is natuurlijk dat voor het vierde kwartaal een aantal kwaliteitsvolle projecten noodgedwongen moeten worden geschrapt.

Bovendien zijn er geluiden te horen dat men binnen het fonds niet weet hoe de financiering er in de toekomst zal uitzien. Blijkbaar is er nogal wat ongerustheid over de dotatie van de Vlaamse overheid, uiteraard door de besparingen waarmee ook de Vlaamse Regering geconfronteerd wordt. Kwatongen beweren dat het subsidiebesluit voor 2010 nog niet is getekend. Ik stel me hier vragen bij. Betekent dit dat het Fonds Pascal Decroos geld uitgeeft waarover het nog geen zekerheid heeft? Ook voor volgend jaar moet het Fonds Pascal Decroos zekerheid krijgen. Om iemand een budget over vier kwartalen moet verdelen, moet hij weten over hoeveel hij beschikt.

Tijdens de bespreking van de beleidsnota Media heeft de minister verklaard dat het Fonds Pascal Decroos de voorbije 10 jaar voor een grotere sensibilisering inzake de nood aan

onderzoeksjournalistiek heeft gezorgd. De minister heeft uitdrukkelijk gesteld dit fonds in de toekomst als een belangrijke partner te zullen beschouwen.

Minister, hoe komt het dat de situatie blijkbaar uit de hand is gelopen? Zal, indien het behoud van de subsidies problematisch zou blijken, naar alternatieve financieringsvormen worden gezocht?

Is aan de dotatie aan het Fonds Pascal Decroos een duidelijke resultaatsverbintenis verbonden? Omvat die verbintenis ook de kwaliteit van de besluitvorming? Hebt u een duidelijk zicht op wat daar gebeurt? Bent u daar tevreden over?

Wat kan op korte termijn, in de loop van dit jaar, nog gebeuren om de situatie te deblokken? Wat is uw langetermijnvisie op de werking van, het gebruik van de middelen door en de financiering van het Fonds Pascal Decroos?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, onze fractie is een groot voorstander van initiatieven als het Fonds Pascal Decroos om aan onderzoeksjournalistiek of 'slow journalism' te doen. Ten gevolge van de besparingsrondes hebben de redacties momenteel niet altijd de mogelijkheid dieper op de dingen in te gaan of zich in een dossier vast te bijten. Het Fonds Pascal Decroos biedt journalisten de kans zich even uit de dagelijkse rompslomp terug te trekken en wat dieper te graven. We staan daar zeker achter. Gezien het grote aantal aanvragen blijkt dat de redacties dit fonds ook weten te appreciëren.

Zoals de heer Tommelein al heeft vermeld, heeft de minister tijdens de begrotingsbesprekingen verklaard dat in 2009 eenmalig een budget van 501.000 euro is uitgetrokken. Voor 2010 gaat het om 250.000 euro. Eigenlijk is het de bedoeling van de minister dat dit door de Nationale Loterij wordt aangevuld.

Minister, hoe is dit geëvolueerd? Hoe zit het met de inbreng van de loterijgelden? Is dat geld er al dan niet gekomen? Zal het eventueel nog komen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, de heer Vandaele is blijkbaar goed op de hoogte. Ik was namelijk ook van plan een vraag over die loterijgelden te stellen. Er is immers mondeling min of meer toegezegd een gedeelte van de loterijgelden hieraan toe te voegen. De loterijmiddelen worden meestal pas in een tweede begrotingsronde verdeeld. Ik sluit me in elk geval bij zijn vraag aan.

Daarnaast wil ik fundamenteel onderstrepen wat hier al vaak is gezegd. Het is van groot belang door middel van het Fonds Pascal Decroos in kwaliteit te investeren. Ik merk trouwens dat we dit ook met betrekking tot andere sectoren doen. We moeten blijkbaar specifieke lijnen ontwikkelen voor de betere televisiefictie, voor film en voor goede journalistiek.

Algemeen genomen, heb ik de indruk dat de investeringen van de Vlaamse overheid in het Fonds Pascal Decroos en in de onderzoeksjournalistiek meer opbrengen dan we zouden kunnen wensen. Het gaat hier om een succesvol platform. Ik wil niet op de begrotingsbesprekingen vooruitlopen. Ik merk echter dat er veel interessante aanvragen zijn. Veel journalisten willen hier werk van maken. Uitgevers engageren zich om hier plaats voor te maken. Wat de kwaliteit van onze media betreft, is dit een goede evolutie. Ik kan dit enkel grondig steunen.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, niemand stelt de functionaliteit of de investeringen in bepaalde vormen van kwalitatieve journalistiek van het Fonds Pascal Decroos ter discussie. Ik zou iedereen er echter graag even op wijzen dat het mes langs twee kanten snijdt.

Er wordt hier vaak naar de economische realiteit verwezen. Iedereen weet echter dat ontslagen op redacties niet enkel omwille van de economische realiteit vallen. Het gaat dan veeleer om bedrijfsmanagement. Omwille van de heersende druk worden sommige evenementen aangegrepen om journalisten aan de dijk te zetten.

Ik wil eveneens de aandacht vestigen op een ander gegeven dat me is gemeld. De redacties of de aandeelhouders van bepaalde redacties vinden dit fonds zeer interessant. Het betekent immers dat ze zelf niet meer in diepgravende journalistiek moeten investeren. Ze kunnen op die manier de bal naar de Vlaamse Regering doorschuiven. Ik vraag me af aan de hand van welke parameters we dit kunnen voorkomen. Het Fonds Pascal Decroos verdient zeker zijn plaats in de moeilijke journalistiek. Indien zou blijken dat de lijn van de redacties van de commerciële omroep en van de openbare omroep eruit bestaat sowieso niet meer in dergelijke journalistiek te investeren, moeten we hier misschien eens een afzonderlijk debat aan wijden. Dergelijke journalistiek zou immers te veel manuren, productieuren en research kosten. We moeten eens nagaan hoe we hiermee willen omgaan.

Ik twijfel niet aan het functioneren van het Fonds Pascal Decroos of aan de parameters die worden gehanteerd om bepaalde dossiers te beoordelen. Het gaat hier gewoon om een klein knipperlicht. Ik ben het niet eens met deze gang van zaken. Ik vind niet dat bepaalde redacties dit onder het mom van de economische omstandigheden mogen doorschuiven. Dit is in sommige gevallen immers helemaal niet waar.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, niemand van ons stelt de werking van het Fonds Pascal Decroos in vraag. Over de wijze waarop kan worden samengewerkt, kunnen we eventueel een aantal vragen stellen. Ik herinner me evenwel dat we tijdens de vorige legislatuur een hoorzitting hebben georganiseerd. Het Fonds Pascal Decroos heeft toen een zeer goede beurt gemaakt. Er is toen partijoverschrijdend besloten voor de volle ondersteuning te kiezen.

Mijn vragen sluiten aan bij wat de vorige sprekers al hebben gezegd. Wat is de financiële stand van zaken? Hoe ziet de toekomst eruit? Welke afspraken zijn er met de verschillende mediahuizen van de gesproken, geschreven en visuele pers gemaakt? Verloopt die samenwerking nog constructief?

De heer Philippe De Coene: Er is al veel gezegd, maar namens mijn fractie zou ik nog één elementje willen inbrengen, enigszins inspelend op wat de laatste twee leden hebben gezegd. Er is enerzijds een soort verglijdingseffect, waarbij het Fonds Pascal Decroos voor sommigen een mooi alibi is – een schaamlapje – om te stellen dat ze niet hoeven te voldoen aan die verplichting, aangezien er toch een kader is. Dat verneem ik uit gesprekken onder vier ogen met journalisten die vooral zo te werk willen gaan. Als ze aandringen, dan verwijst de hoofdredacteur, of zelfs de uitgever, al snel naar dat middel van het Fonds Pascal Decroos.

Er is echter nog een ander effect, zo hebben we vernomen uit gesprekken met het fonds. Er zouden kranten zijn die weigeren projecten op te nemen in hun kolommen die worden gehonoreerd door het Fonds Pascal Decroos. Dat is dus een omgekeerd effect. Daarmee is het tegendeel bereikt van wat werd beoogd. We creëren enerzijds met publieke middelen een kader om aan slow journalism te kunnen doen, maar als het resultaat daarvan op tafel ligt, wordt het niet ontsloten via de normale kanalen, namelijk het medium waarvoor de journalist in kwestie werkt. Dan valt op te werpen dat het fonds zelf voor die ontsluiting moet zorgen. Dat doet het ook, soms via de website en ook in boekvorm. Het kan echter niet dat kranten zo ver gaan in hun benadering dat ze zelfs niet toelaten dat het product ervan verschijnt in de eigen kolommen. Daarvoor wou ik toch graag even de aandacht vragen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, geachte leden, ik zal eerst even de financiële situatie schetsen, en vervolgens ingaan op het meer inhoudelijke en op de missie van het Fonds

Pascal Decroos. Voor het begrotingsjaar 2010 was oorspronkelijk 251.000 euro ingeschreven als subsidie aan het fonds. Zoals u weet, moet iedere subsidieaanvraag een administratieve weg afleggen. De Inspectie van Financiën heeft meermaals bijkomende vragen gesteld bij dit dossier, zodat er tussen de oorspronkelijke adviesaanvraag en het definitieve advies uiteindelijk ongeveer 4 maanden zijn verstreken.

Mijn administratie heeft de adviesaanvraag op 6 juni ingediend. Vervolgens heeft de inspectie het dossier ten gronde onderzocht en om de vrijgave van de namen van de journalisten verzocht die een beurs hebben aangevraagd en ontvangen. De inspectie verwees in dat verband onder meer naar de artikelen 55 tot 58 van de gecoördineerde wetgeving op de rijkscomptabiliteit. Deze artikelen hebben betrekking op de controle op de aanwending van de subsidies en op de aanwending van de subsidies. Het verzoek van de inspectie strookte echter niet met de deontologie van het fonds. Het fonds gaf telkens een overzicht van de toegekende beurzen, maar dat wel zonder de bekendmaking van de namen van de beurzen die nog niet waren afgewerkt. Het fonds heeft steeds vastgehouden aan de geheimhouding van die namen en van de onderwerpen van het journalistieke werk, tot op het moment van de publicatie. Nadien worden alle namen en bedragen op de website gepubliceerd, in het overzicht van de toegekende werkbeurzen.

De inspecteur stond echter op volledige openheid, wat heel wat briefwisseling heen en weer met zich heeft meegebracht, zodat het fonds zich genoodzaakt heeft gezien om zijn huishoudelijk reglement aan te passen, om tegemoet te komen aan deze vraag om openheid. Dit impliceerde ook dat de raad van bestuur bijkomend moest bijeenkomen. Op 29 juli, nadat het fonds het deontologisch reglement had gewijzigd, heeft mijn administratie uiteindelijk alle gevraagde informatie, inclusief de namenlijst, aan de inspectie bezorgd.

Op 3 augustus heeft de inspectie opnieuw gereageerd, deze keer met de vraag een volledig nieuw dossier in te dienen, waarbij de subsidieperiode zou worden aangepast. Ter verduidelijking: in het verleden werd de subsidie toegekend voor een periode van 1 april tot en met 31 maart van het daaropvolgende kalenderjaar. De inspectie stelde op 3 augustus voor om de subsidie voor 2010 slechts voor een periode van 9 maanden te laten lopen, dus van 1 april tot en met 31 december. Budgettair moest het bedrag van de subsidie dan ook tot negen twaalfde worden gereduceerd. Dit nieuwe gegeven werd opnieuw besproken met het fonds. Uit deze gesprekken is gebleken dat het fonds zelf ook vragende partij was om de subsidieperiode opnieuw te laten samenvallen met het kalenderjaar.

Bij het begin van de subsidietoekenning aan het fonds, sinds 1999, werd de subsidie per kalenderjaar toegekend, maar in 2006 is er een verschuiving gebeurd, omdat men toen laat op het jaar een verhoging van het subsidiebedrag had doorgevoerd. Sinds 2006 liep dat dus niet meer gelijk met het kalenderjaar.

Om het fonds de kans te geven deze middelen op gepaste wijze aan te wenden, werd hun toen de mogelijkheid geboden die subsidie tot eind maart aan te wenden. De daaropvolgende begrotingsjaren werd ook telkens de periode april-maart als basis genomen. Boekhoudkundig gezien is de subsidiëring per kalenderjaar echter eenvoudiger, ook voor het fonds. Wat de vermindering van de subsidie betreft, die werd enkel toegepast op het gedeelte van de werking. Aan het bedrag voor de beurzen werd uiteindelijk niet geraakt. Dat is immers het bedrag dat ten dienste staat van de journalisten die uiteindelijk zorgen voor bijzonder journalistiek werk.

Op 6 oktober heeft de Inspectie van Financiën dan een gunstig advies verleend bij de toekenning van een subsidie van 211.000 euro aan het fonds, voor het werkingsjaar 2010, dat opnieuw samenvalt met het kalenderjaar 2010. Het ministerieel besluit werd op 11 oktober ondertekend. De betaling van de eerste schijf van de subsidie werd inmiddels aangevraagd. Vanaf januari 2011 kan het fonds opnieuw een subsidieaanvraag indienen, voor het jaar 2011. In de ontwerpbegroting staat opnieuw een bedrag van 251.000 euro ingeschreven.

In het ministerieel besluit staat jaar na jaar vermeld welk bedrag moet worden besteed aan beurzen. Concreet moet voor 2010 minstens 130.000 euro worden besteed aan werkbeurzen. Ook in de toekomst zal worden opgelegd dat minstens 60 percent van de subsidie moet worden aangewend voor de toekenning van beurzen. Zoals eerder aangehaald, kunt u een overzicht vinden van alle toegekende en afgewerkte beurzen op de website www.fonds-pascaldecroos.org. Uit dit overzicht blijkt dat er een ruim, divers en gevarieerd aanbod mogelijk is gemaakt met de steun van het fonds. Het fonds verleent steun in de vorm van subsidies aan individuele journalisten, ongeacht voor welk type medium ze werken. Wel moeten ze kunnen aantonen dat hun project ongebruikelijke hoge kosten met zich meebrengt of zo tijdrovend van aard is dat de normale honorering waarin een redactie of uitgeverij voorziet, niet voldoende is om het project te realiseren. De projecten moeten dus uitstijgen boven de reguliere verslaggeving, de dagelijkse journalistiek of het correspondentschap. Het onderwerp, het thema, de benadering of de invalshoek moet bijzonder zijn.

Er werd me gevraagd wat er op korte termijn kan gebeuren. Ik heb het traject geschetst. Ondertussen is voor 2010 alles gedeblokkeerd. Wat mijn visie betreft, ik deel de mening van de leden dat het fonds op die 11 jaar al heel wat heeft bewezen en dat het heel wat mooie bijdragen heeft ondersteund. Het aantal aanvragen is ook jaar na jaar in stijgende lijn gegaan. Bijzonder journalistiek werk blijft zeker ook in onze samenleving van belang. Er moet ruimte en tijd zijn voor achtergrond, duiding en onderzoekswerk. Die ruimte is er inderdaad niet altijd in het economische gegeven van de redacties. Bij alle journalistieke bijdragen wordt gevraagd dat de journalist in kwestie minstens 2 jaar journalist of senior journalist zou zijn. Bij senior journalisten werd bijkomend steeds gevraagd dat een krant of tijdschrift zich ertoe zou verbinden dat zijn stuk ook daadwerkelijk wordt gepubliceerd. Bij jonge journalisten wordt dat niet gevraagd. Zoals de heer De Coene aangaf, zien we dan dat die jonge journalisten ook niet altijd bij een krant terecht kunnen met hun werk. Soms wordt dat uiteindelijk in boekvorm uitgegeven. Het staat ook wel altijd op de website van het fonds zelf.

Ik hoop dus dat de financiële perikelen, met alle hindernissen van dien, nu zijn opgelost. We hebben nu opnieuw de periode gelijkgeschakeld. Het fonds kan geld besteden en beurzen toekennen. Toch blijft het voor ons, in deze commissie, een permanent aandachtspunt te bekijken hoe het fonds voort kan inspelen op het veranderende landschap en of we hier of daar moeten bijsturen. We hebben ook daadwerkelijk de bedoeling gehad om eventuele extra Lottomiddelen toe te kennen, maar jammer genoeg zijn die het voorbije jaar ook vrij beperkt gebleven. Die verhoging tot 500.000 euro is tot nu toe dus eenmalig gebleven. Samen met deze commissie onderschrijf ik dat het fonds belangrijk werk levert. Als we in de toekomst wat meer ruimte hebben, wil ik zeker bekijken of we ter zake naar een groeiscenario kunnen gaan, maar daarop kan ik nu nog niet vooruitlopen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, ik dank u voor de toch wel heel duidelijke uitleg. Samen met u en de leden onderstreep ik dat het fonds belangrijk werk levert. Het is dan echter ook noodzakelijk dat het op een correcte manier communiceert. Als de mensen van het fonds op hun website schrijven dat wegens het grote aantal kwaliteitsvolle inzendingen alles over drie zittijden moet worden verdeeld, dan strookt dat toch niet helemaal met de werkelijkheid. In werkelijkheid gaat het over iets van administratieve, begrotingstechnische aard. Een fonds dat de journalistiek subsidieert en ondersteunt, moet ook in staat zijn dat uit te leggen. Als ze iets op hun website plaatsen, dan hebben ze de verantwoordelijkheid de zaken op een correcte manier voor te stellen, hoe moeilijk het ook is om die zaken uit te leggen. Als politicus weet ik hoe moeilijk het is om de zaken uit te leggen aan de mensen. Dat is niet altijd even eenvoudig.

Bovendien is het noodzakelijk regelmatig te bekijken op welke manier en met welke transparantie het fonds werkt. De Inspectie van Financiën doet dat ook. Blijkbaar is er af en toe een sluimerend ongenoegen over de manier waarop bepaalde zaken worden verdeeld en

bepaalde beurzen worden toegekend. Het is belangrijk dat dit in alle transparantie gebeurt. Er moet af en toe eens worden gekeken naar de interne werking van een dergelijk fonds. Dat is ook onze taak.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, ik heb ook jarenlang voor socialprofitorganisaties gewerkt. Vroeger noemde men dat non-profitorganisaties. Uw relaas over de subsidieperikelen roept bij mij sterke herinneringen op aan die tijden, helaas. (*Gelach. Opmerkingen van de heer Bart Caron*)

Ik begrijp echter dat u het dossier in elk geval op de voet volgt. Het is inderdaad jammer dat er niets uit de bus is gekomen wat dat Lottogeld betreft. We hadden daar immers toch wel op gehoopt en zelfs gerekend, dacht ik.

De heer Philippe De Coene: Mijnheer Tommelein, wat die publicatie op de website betreft, u kunt er misschien een onderzoeksjournalist op zetten. (*Gelach*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over reclamespots voor een religieuze stroming op MTV - 335 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, sinds enige tijd zendt Scientology in Vlaanderen blijkbaar een reclameboodschap uit op MTV. In Wallonië is iets dergelijks verboden. Het mediadecreet van de Franse Gemeenschap bepaalt immers dat religieuze of filosofische organisaties geen reclame mogen maken. Bij ons in Vlaanderen is een dergelijke bepaling voorsnog niet opgenomen in het Mediadecreet. Minister, dat is natuurlijk niet uw schuld, als we het al kunnen hebben over schuld. Het gaat veeleer over de verantwoordelijkheid van dit gezelschap, als decreetgever. Ik wil het onderwerp even aankaarten, omdat het misschien een debat verdient. Misschien zullen we er in de toekomst nog meer mee worden geconfronteerd.

De Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) is bevoegd voor de naleving van de reclameregels in het Mediadecreet, maar aangezien daar dus niets in staat over reclame voor religieuze bewegingen, zou het wel eens kunnen dat de VRM juridisch gezien geen poot heeft om op te staan, of een kapstok om een werkwijze aan op te hangen.

Daarnaast is er de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame (JEP). Het is hun taak te onderzoeken of reclameboodschappen die worden verspreid via de media, in overeenstemming zijn met de regels qua reclame-ethiek, namelijk de wetten en de zelfdisciplinaire codes. De basisprincipes van de Internationale Code voor eerlijke praktijken inzake reclame van de Internationale Kamer van Koophandel (ICC) zijn de volgende: reclame moet eerlijk, fatsoenlijk, waarheidsgetrouw en wettelijk zijn en moet getuigen van zin voor sociale verantwoordelijkheid. Hoe valt echter te controleren of reclame eerlijk, waarheidsgetrouw en fatsoenlijk is als het over iets als religie gaat? Religie is toch bij uitstek een kwestie van geloof, van overtuiging.

Minister, bent u op de hoogte van de bewuste reclame-uitzendingen op MTV? In het artikel in De Standaard van 19 augustus verwijst u naar de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). Ziet u een decretale basis die ik niet heb gezien? Artikel 56 stelt dat commerciële communicatie geen elementen mag bevatten met kwetsende, misprijzende uitlatingen over

religieuze, filosofische of politieke overtuigingen. Maar dat lijkt me hier niet bruikbaar. Dus: heb ik iets over het hoofd gezien? Ziet u wel een decretale basis waarop de VRM reclamespots voor religieuze of filosofische stromingen kan veroordelen of afwijzen? Hebt u weet van andere decretale of wettelijke bepalingen die dergelijke reclameuitzendingen reglementeren? Zijn er in Vlaanderen in het verleden andere reclamespots uitgezonden voor religieuze of filosofische stromingen? Indien ja, wat heeft men er op dat moment dan mee gedaan? Vindt u dat dergelijke reclamespots mogelijk moeten zijn in Vlaanderen? Het kan natuurlijk dat we het er met zijn allen over eens zijn dat dat kan. Overweegt u een decretaal initiatief?

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mijnheer Vandaele, ik probeer uw gedachtegang te volgen. Ik vind het nogal moeilijk. Bij mijn weten is MTV nog altijd een buitenlandse zender, die in Vlaanderen kan worden ontvangen. Met de schotel en de kabel zijn er een 500 MTV's of andere zenders met ook religieuze boodschappen. Ik probeer even te volgen. Misschien kent u God Channel, dat uitzendt vanuit Duitsland. Dat is een aanrader als u uw geloof kwijt bent.

Voorzitter, ik doe mijn uiterste best om te volgen. Ik moet de minister helemaal niet verdedigen, maar ik vind het een wat vreemde vraag. Iedereen mag vragen wat hij wil. Ik vind het raar dat er iets wordt gevraagd over Scientology, terwijl er heel wat andere religieuze boodschappen ontvangen kunnen worden op onze kanalen via schotels, digitale platformen enzovoort. Ik vraag me af of we dat aan banden zullen leggen.

Mijnheer Vandaele, als u een probleem hebt met religieuze reclame, moeten we dan ook niet eens praten over de eucharistieviering op zondagochtend? Dat is ook 1 uur reclame voor een bepaald geloof, maar dan op de openbare omroep. Ik reken erop dat u elke religie zeer kritisch onder de loep zult nemen als die bekeken kan worden op gelijk welk kanaal uit welk deel dan ook in de wereld.

De voorzitter: Ik zal open kaart spelen. Door een misverstandje tussen de twee sidekicks is die vraag op de agenda geraakt. Ik neem daar de verantwoordelijkheid voor.

De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Als men de vraag op het eerste zicht bekijkt, valt daar wel wat voor te zeggen. We moeten er natuurlijk altijd voor zorgen dat de zwakkeren in de samenleving niet op een onredelijke manier worden beïnvloed. Er is echter ook een parlementaire onderzoekscommissie geweest, die toch wel een aantal zaken in verband met sektes in kaart heeft gebracht.

Mijn fractie en ik zijn echter van mening dat het niet verstandig zou zijn om dergelijke zaken op te nemen in het Mediadecreet. In Wallonië is dat blijkbaar wel het geval. De media zijn vandaag immers zo uitgesponnen. Als het op radio of tv niet mag, dan zijn er wel andere kanalen voor die organisaties. Ik denk aan het internet. Uiteraard kan het niet voor criminele organisaties. Maar er is vrijheid van mening en freedom of speech. Ik heb er enigszins begrip voor dat zwakkeren in de samenleving daartegen beschermd moeten worden. Toch denk ik dat mensen zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen en beslissen of ze zich al dan niet laten beïnvloeden door dergelijke organisaties.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik dank de heer Verstrepen om het debat wat open te trekken. Natuurlijk is het zo dat de eucharistieviering op de openbare omroep niet onder de levensbeschouwelijke derden valt. Ik heb me daarover eerst geïnformeerd vooraleer ik mijn voorstel van decreet heb ingediend. Misschien kunnen we het daarover straks nog hebben.

Minister, het gaat om een buitenlandse zender. Ik herinner me dat in de vorige legislatuur ook een debatje is gevoerd over, bijvoorbeeld, islamitische haatzenders, zenders die boodschappen van haat, van terrorisme, geweld de ether instuurden en die onder meer via de

satelliet ook in dit land ontvangen konden worden. Ik weet niet of de heer Bourgeois of de heer Peeters toen de verantwoordelijke minister was. De minister zei toen dat het een probleem was waar Vlaanderen niet onmiddellijk iets aan kon doen. Hij zou wel verder overleg plegen op het Europees niveau. Vanuit Europa, en onder meer via de Vlaamse minister van Media, wilde men toch wel initiatieven nemen om dergelijke haatzenders, zenders die oproepen tot geweld, niet op de buis te hebben. Zijn er in Europa initiatieven genomen? Heeft Vlaanderen er bij de Europese Unie op aangedrongen om maatregelen tegen dergelijke zenders te nemen? Wat is de stand van zaken?

Minister, ik stel deze vragen in de marge. Indien u daar nu niet op kunt antwoorden, mag u dat natuurlijk ook schriftelijk doen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Wienen, we zullen dat opzoeken. Ik kan daar nu niet op antwoorden. We zullen u de informatie bezorgen.

Mijnheer Vandaele, toen ik daarover op 19 oktober 2010 werd ondervraagd door een journalist, had ik het nog niet gezien. Ik was persoonlijk ook niet op de hoogte van de desbetreffende reclame-uitzendingen op MTV. Gezien de aard van het onderwerp heb ik de reporter in eerste instantie doorverwezen naar de VRM. Uiteraard ben ik ondertussen wel op de hoogte.

De situatie voor MTV is veeleer bijzonder: MTV is inderdaad geen Vlaamse zender die een erkenning heeft gekregen in Vlaanderen, maar een omroep die erkend is in Nederland en dus met een Nederlandse licentie in Vlaanderen uitzendt. Dientengevolge is het voor ons op basis van de Audiovisuele Mediadienstenrichtlijn niet mogelijk om op te treden tegen MTV, die de Nederlandse wetgeving moet naleven.

Louter optreden omwille van de inhoudelijke godsdienstige strekking van een reclamespot is niet mogelijk in Vlaanderen. De VRM kan bij vaststelling van de uitzending van die reclameboodschappen in kwestie niet optreden. Wel kan de regulator optreden als de inhoud van deze reclameboodschappen gepaard zou gaan met de aantasting van de menselijke waardigheid, met enige vorm van discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, nationaliteit, godsdienst of levensbeschouwing, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid of aanzet tot gewelddadige, racistische of xenofobe gedragingen, en dit in toepassing van artikel 55 van het Mediadecreet. Bovendien mag commerciële communicatie ook geen elementen bevatten met kwetsende of misprijzende uitlatingen over religieuze, filosofische of politieke overtuigingen, zo stelt artikel 56 van het Mediadecreet. Ik heb op dit moment geen weet van andere decretale of wettelijke bepalingen die de VRM een rechtsgrond zou kunnen bieden om op te treden.

Volledigheidshalve wil ik wel vermelden dat in de vroegere gecoördineerde mediadecreten wel degelijk een bepaling was opgenomen rond religieuze reclame-uitzendingen. Het vroegere artikel 98 van de gecoördineerde mediadecreten stelde dat reclame en telewinkelen geen politieke, godsdienstige, syndicale, ideologische of filosofische strekking mochten vertonen, noch enige discriminatie naar ras, geslacht, nationaliteit, filosofische of politieke overtuiging inhouden, noch de menselijke waardigheid aantasten. Deze bepaling werd niet meer opgenomen in het nieuwe Mediadecreet. Ze was ook niet opgenomen in de oude richtlijn 'Televisie zonder grenzen', noch in de richtlijn Audiovisuele Mediadiensten en werd daarom, tijdens de bespreking van de eerste werkteksten in februari-maart 2008 geschrapt, dus lang voor dit een eerste maal werd goedgekeurd op het niveau van de Vlaamse Regering.

Ik heb geen weet van dergelijke uitzendingen over religieuze of filosofische stromingen. Navraag bij de regulator leert dat ook hij nog geen uitzendingen via de Vlaamse televisiezenders heeft vastgesteld met reclameboodschappen met religieuze of filosofische strekking. Ook bij het Commissariaat voor de Media, de voorganger van de regulator, zijn geen uitzendingen of inbreuken vastgesteld.

Ik heb niet de intentie om een of ander decretaal initiatief te nemen. Dat betekent niet dat we dat we hierover geen debat zouden kunnen voeren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Blijkbaar heeft de decreetgever geoordeeld dat die bepaling uit het oude decreet een stille dood moest sterven.

De heer Verstrepen heeft natuurlijk gelijk. Het is geen eenvoudig of gemakkelijk thema. Ik viseer trouwens niet speciaal de Scientology Church. Ik ben wel bezorgd om, zoals de heer Tommelein ze noemt, de zwakkeren. Er zijn inderdaad een aantal mensen die niet gewapend zijn tegen dergelijke propagandatechnieken.

Voorzitter, ik ben toch bijzonder blij dat ik u verschalkt heb en dat ik door het fijnmazige net van het voorzitterschap ben geglipt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■